

Tárnok Balázs

Az EP-választások eredménye – magyar szemmel

Megerősödött a jobboldal az európai parlamenti választásokon, azonban még kérdéses, hogy ez mire lesz elég az új Európai Parlamentben. A legtöbb mandátumot az Európai Néppárt szerezte, azonban Marine Le Pen és Giorgia Meloni is nagyot nyert. Magyarországon a Fidesz-KDNP nyerte az EP-választást, de kevesebb képviselőt küldhet Strasbourgba, mint öt éve.

Az európai parlamenti választásokat 2024. június 6–9-e között tartották az EU 27 tagállamában. A legtöbb tagállamban vasárnap került sor a voksolásra. Hollandiában csütörtökön, Írországbán pénteken, Csehországban pénteken és szombaton, Lettországbán, Szlovákiában és Máltán szombaton bonyolították le az EP-választást. Az uniós polgárok 720 képviselői hely szétosztásáról döntöttek.

A közvélemény-kutatások az *Európai Néppárt* (EPP) győzelmét jósolták,¹ és a papírforma érvényesült is; a 2024. június 10-én elérhető adatok alapján az EPP szerezte a legtöbb, 186 mandátumot. A *Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége* (S&D) 134, a *Renew Europe* 79, az *Európai Konzervatívok és Reformerek* (ECR) 73, az *Identitás és Demokrácia* (ID) 58, a *Zöldek/Európai Szabad Szövetség* 53, a *Baloldal* (GUE/NGL) 36, képviselőcsoportokhoz egyelőre nem tartozó pártok 46, az EP-be újonnan bejutott pártok pedig 55 mandátumot szereztek.²

Ezek az adatok több szempontból is meglepetést okoztak. Egyrészt, ahogy a fentiekből is kitűnik, 46 olyan képviselő szerzett mandátumot, aki jelenleg olyan párt tagja, amely az előző ciklusban nem volt tagja egyetlen pártcsaládnak sem (így például a Fidesz), illetve 55 mandátuma van azon új pártok képviselőinek, amelyek eddig nem voltak jelen az EP-ben, és még nem csatlakoztak egyetlen szövetséghez sem, azonban erre várhatóan ők is kísérletet tesznek majd. Másrészt a pártcsaládhoz tartozás szempontjából az eddigi állapotból indulunk ki, azonban egyáltalán nem biztos, hogy ezek a szövetségek a választást követően is ekképpen fognak felállni. A pártszövetségek összetétele éppen a mostani

¹ 2024 European Election Results 2024b.

² 2024 European Election Results 2024a.

választásokat követően alakulhat át, és a jelentősebb átalakulási potenciál éppen a jobboldalon van. Az Európai Néppárt győzelme mellett az is látszik, hogy európai viszonylatban súlyos vereséget könyvelhetett el a liberális Renew és a Zöldek/Európai Szabad Szövetség.³

Magyarországon a Fidesz-KDNP nyerte az EP-választást a szavazatok 44,7%-ával, ami 11 mandátumot ér majd a kormánypártoknak. A második helyet a Tisza Párt szerezte 29,7%-kal és 7 mandátummal. Képviselőt küldhet még az EP-be a Demokratikus Koalíció, a Magyar Szocialista Párt és a Párbeszéd szövetsége (8,1%, 2 mandátum), valamint a Mi Hazánk Mozgalom (6,7%, 1 mandátum).

A magyarországi EP-választás nagy vesztese a DK-MSZP-P, amely pártoknak korábban 5 képviselőjük volt, most azonban kénytelenek lesznek beérni 2 képviselővel. A legnagyobb vesztes a Momentum, amely EP-képviselői hely nélkül maradt. Magyar Péter néhány héttel ezelőtt létrejött pártja jelentős sikert könyvelhetett el, hiszen hét képviselővel kezdheti meg európai parlamenti tevékenységét. A Fidesz-KDNP az előző ciklusban 13 képviselőt küldött az EP-be, tehát a kormánypárt is veszített képviselői helyeket, azonban az EP-képviselők több mint fele továbbra is kormánypárti lesz.

A Fidesz 10 képviselőjének egyelőre nincs pártcsaládja, a KDNP-s Hölvényi György továbbra is az EPP-ben folytatja. A következő hetek kulcsfontosságú kérdése lesz, hogy a magyar kormánypárt melyik pártszövetségben tud elhelyezkedni. Egyelőre szintén nyitott kérdés, hogy az új pártként megjelenő Tisza Párt hol folytatja. Manfred Weber, az EPP frakcióvezetője jelezte, hogy szívesen látnák a pártot soraikban, és erről Magyar Péter listavezető is hasonlóan nyilatkozott.⁴ Érdekesség, hogy mivel az EPP-nek és a frakciónak továbbra is tagja a KDNP, elvben meg is akadályozhatja a Tisza Párt felvételét a kereszténydemokratákhoz. Ez nem feltétlenül lesz azonban így, hiszen a német CDU is szeretné a Tisza befogadását, amely ráadásul több képviselővel érkezik.⁵

A legtöbb elemző a választást megelőzően a szélsőjobboldali pártok előretörését vetítette előre,⁶ azonban kérdéses volt, hogy ebből számszerűleg mi fog megvalósulni, és ez mit hozhat az új EP erőegyensúlyában. Ezek a jóslatok beváltak, több tagállamban jelentős sikert tudtak elérni a (radikális) jobboldali erők.

³ Az adatok a 2024. június 10-én az Európai Parlament által közzétett eredményeket tükrözik.

⁴ WHEATON 2024.

⁵ ABLONCZY 2024.

⁶ CSEPELI 2024.

Így különösen *Franciaországban*, ahol a Marine Le Pen vezette Nemzeti Tömörülés (Rassemblement National) lett a választás toronymagas győztese. A Jordan Bardella vezette választási lista több mint 31,4%-ot szerzett a választáson, míg a második helyen Emmanuel Macron francia elnök pártja (RE) csupán 14,6%-ot. A győzelem európai viszonylatban kiemelkedő, hiszen Marine Le Pen pártjának az új ciklusban várhatóan 30 képviselője lesz, ezzel az EP egyik legnagyobb nemzeti pártcsoportját alkothatja majd.

A választás belpolitikai értelemben is földcsuszamlásszerűnek tekinthető, ugyanis Emmanuel Macron francia elnök még a hivatalos eredmények ismertetése előtt – eleget téve a Nemzeti Tömörülés felszólításának – bejelentette a francia nemzetgyűlés feloszlását, miután pártja óriási vereséget könyvelhetett el.⁷ Az új választás első fordulójára június 30-án, a második fordulóra július 7-én kerülhet sor.

A választás másik nagy európai győztese Giorgia Meloni, *Olaszország* miniszterelnöke. Meloni pártja, az Olaszország Fivérei (Fratelli d'Italia, az ECR tagja) 28,8%-kal nyerte az olaszországi EP-választást, 24 mandátumot szerezve, a második Demokrata Párt előtt (24,1%, 20 mandátum). Az Olaszország Fivérei korábban 10 mandátumot birtokolt az EP-ben, így ehhez képest Meloni mostani győzelme kimagasló. Nagyot bukott a Matteo Salvini vezette Lega (az ID tagja), amely az eddigi 23 mandátum helyett kénytelen lesz beérni 8 EP-képviselővel.

Kalas Vivien arról írt a választások előtt, hogy bár az EPP szerezheti a legtöbb mandátumot, a voksolás valódi győztese az Európai Konzervatívok és Reformerek frakció lehet.⁸ Az ECR jelentősen erősödött, és még tovább erősödhet, az új parlamenti ciklus kiemelten fontos pártcsaládja lehet, elsősorban a jobboldalon betöltött, politikai szövetségeket formálni képes szerepe miatt. Ennek központi szereplője Giorgia Meloni olasz miniszterelnök lehet. Ez abból is láthatóvá vált, hogy Meloni kegyeit a választás előtt Ursula von der Leyen és Marine Le Pen is kereste a későbbi potenciális együttműködés lehetőségével.

Giorgia Meloni egyértelműen a választás egyik legfontosabb európai szereplőjévé vált, azonban a Le Pen vezette Nemzeti Tömörülés még Meloninál is nagyobbat nyert. Az azonban még bizonytalan, hogy a két szereplő közti hatalmi egyensúly miként fog alakulni a következő hetekben, mennyire tudják kölcsönösen kamatoztatni sikereiket a pártcsaládok formálása szempontjából, képesek lesznek-e adott esetben a választást követően az erős jobboldali szövetség létrehozására.

⁷ LEALI-CAMUT-WAX 2024.

⁸ KALAS 2024.

Jelentős radikális jobboldali előretörés valósult meg *Ausztriában* is. Az Osztrák Szabadságpárt (FPÖ), az ID csoport tagja nyerte a választást az EPP-ben helyet foglaló Osztrák Néppárt (ÖVP) és az Osztrák Szociáldemokrata Párt (SPÖ) előtt, így előbbinek 6, utóbbi kettőnek 5–5 képviselője lesz az EP-ben.

Németországban a kereszténydemokrata CDU/CSU nyerte a választást (30,3%, 30 mandátum), a második helyen pedig az Alternatív Németországiért (AfD) szélsőjobboldali párt végzett (15,9%, 17 mandátum) a német kormányzó Szociáldemokrata Párt (SPD) előtt (13,9%, 14 mandátum). Olaf Scholz német kancellár pártja súlyos vereséget szenvedett, aminek szintén lehetnek belpolitikai következményei. Az AfD jelentősen erősödött, hiszen az előző ciklusban csupán 8 képviselője volt, most ezt a számot meg tudta duplázni. A párt pozíciója azonban éppen a választás előtt változott meg jelentősen, hiszen az Identitás és Demokrácia két héttel az EP-választások előtt – többek között Marine Le Pen kezdeményezésére – kizárta soraiból listavezetője SS-katonákra vonatkozó megjegyzése miatt.⁹ Kérdéses tehát, hogy erősödése ellenére mennyire fognak a német szélsőjobbosokra partnerként tekinteni az olasz és francia választás győztesei, különösen, hogy az AfD egy eddig nem létező radikális szövetség létrehozását tervezi.

A környező országok közül érdemes kiemelni *Lengyelországot*, ahol a kormányzó Polgári Koalíció (KO) nyerte a választást 37,1%-kal a 36,2%-ot szerző Jog és Igazságosság (PiS) előtt – előbbi az EPP, utóbbi az ECR sorait erősíti, várhatóan 20–20 képviselővel. *Csehországban* az ellenzéki ANO, a korábbi miniszterelnök, Andrej Babiš pártja nyerte a választást, hét mandátumot szerezve, míg a kormánypártok alkotta Spolu koalíció csak a második helyen végzett hat mandátummal. A kormánypárti liberálisok tömörülése, a STAN viszont jelentős veszteségeket könyvelhetett el. *Szlovákiában* az ellenzéki Progresszív Szlovákia nyerte a választást. A Robert Fico szlovák miniszterelnök ellen végrehajtott május 15-i merénylet tehát nem csupán az áldozat szerepében megjelenő – a merényletért az ellenzéki pártokat és sajtót okoló – kormányoldalt, de az ellenzéket is mobilizálta. A progresszívak (akiknek a listáját a korábbi magyar származású szakértői miniszterelnök, Ódor Lajos vezette) hat, a Robert Fico vezette Smer öt mandátumot szerzett az EP-ben.

Határon túli magyar szempontból a választás egyelőre felemásnak tűnik. Romániában az RMDSZ 6,63%-ot szerzett, így meg tudta őrizni két képviselői helyét az EP-ben. Az erdélyi magyarokat ebben a ciklusban is Winkler Gyula és Vincze Loránt képviseli majd. Szlovákiában azonban a Magyar Szövetség nem

⁹ NAVRACSICS 2024.

jutott mandátumhoz; a szavazatoknak csupán a 3,9%-át tudta megszerezni. Ez a kudarc nem csupán azt jelenti, hogy sorozatban második alkalommal nem tud képviselőt küldeni a felvidéki magyarság az EP-be, de azt is, hogy sokadig vereségét könyvelheti el az etnikai alapon szervezett országos szintű politizálás Felvidéken, és ez várhatóan jelentős, történelmi léptékű átalakulásokat hozhat a felvidéki magyar politikában.

2024. június 10.

Felhasznált irodalom

- 2024 European Election Results (2024a). *European Parliament*. Online: <https://results.elections.europa.eu/en>
- 2024 European Election Results (2024b). *Politico*. Online: <https://politico.eu/europe-poll-of-polls/european-parliament-election/>
- ABLONCZY Bálint (2024): Bevenni Brüsszelt aligha fogják – meddig jut az Orbán-féle „lázadók internacionáléja”? *Válasz Online*, 2024. június 4. Online: <https://valaszonline.hu/2024/06/04/valasztas-orban-viktor-magyar-peter-europai-parlament-giorgia-meloni-marine-lepen/>
- CSEPELI Réka (2024): Kibillenő status quo. *Ludovika.hu*, 2024. május 23. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/05/23/kibilleno-status-quo/>
- KALAS Vivien (2024): Ki lesz az európai parlamenti választás nyertese? *Ludovika.hu*, 2024. június 5. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/06/05/ki-lesz-az-europai-parlamenti-valasztas-nyertese/>
- LEALI, Giorgio – CAMUT, Nicolas – WAX, Eddy (2024): Macron Gambles on Snap Election to Fight Far-Right Surge. *Politico*, 2024. június 9. Online: <https://politico.eu/article/eu-european-election-results-2024-emmanuel-macron-dissolve-parliament-france/>
- NAVRACSICS Tibor (2024): Ki zár ki kit? *Ludovika.hu*, 2024. május 30. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/05/30/ki-zar-ki-kit/>
- WHEATON, Sarah (2024): Election 2024, as Told in Lovers' Quarrels. *Politico*, 2024. június 6. Online: <https://politico.eu/newsletter/brussels-playbook/election-2024-as-told-in-lovers-quarrels/>